

Namn
ANVÄNDNING AV SKYDDSHANDSKAR
INOM SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDEN

Förberedd av:
Kvalitet, säkerhet
och tillsyn/
hygienskötare
Datum: 7.6.2024

Godkänd:
S. Grönroos-
Pada
Datum:
18.6.2024

Uppdaterad:
Enhetens namn
Datum:

Denna anvisning gäller användning av engångshandskar för klient- och patientarbete inom social- och hälsovården och i relaterade service- och rengöringsarbete.

Syftet med skyddshandskar är att

- minska överföringen av mikrober från personal till klient, från klient till personal eller från klient till klient
- minska risken för att vårdpersonalens händer kontamineras av blod, sekret och mikrober
- skydda arbetstagarens hud från skadliga kemikalier

Förutsättningar för handhygien

- Användning av skyddshandskar är en del av handhygien. De ersätter inte handhygien!
- Händerna ska vara smyckesfria, naglarna ska vara korta, inga konstgjorda naglar eller nagellack får förekomma och huden på händerna ska hållas i gott skick. Se [Förutsättningar för god handhygien](#).
- Händerna desinficeras innan du tar på dig handskar, när du byter handskar och när du tar av dig handskarna.
- Smutsiga/sekretfulla händer ska tvättas med tvål och vatten och torkas noggrant före handdesinfektion. Enbart tvättning med tvål och vatten är inte tillräckligt.

Rena, desinficerade händerna räcker till exempel

- Vid patienttransport mellan olika enheter eller när du leder en klient
- Vid beröring av frisk hud
- Då du matar eller hjälper en klient att äta
- När du för en matbricka till klienten
- Vid bäddning av rena lakan
- Vid borstning av klientens hår
- Vid delning av p.o.-läkemedel (använd pincett eller sked som hjälp)
- Då nässpray, astmamedicin eller örondroppar ges

Principer för användning av fabriksrena skyddshandskar

- Skyddshandskar är klient- och arbetsuppgiftspecifika.
- Skyddshandskar får inte tvättas eller desinficeras.
- Fabriksrena skyddshandskar används
 - vid hantering av blod, sekret, slemhinnor eller skadad hud
 - vid närvård av en patient med kontaktsmitta
 - för att skydda sig mot skadliga eller irriterande kemikalier (t.ex. ytdesinfektionsmedel, cytostatika eller antimikrobiellt läkemedel i flytande form)
- Med skyddshandskar på får du inte hämta saker, skriva på datorn, gå i korridorerna, röra omgivningen etc.
- Skyddshandskar ska kläs på rena, desinficerade och torra händer (handdesinfektion 30 sekunder).
- Skyddshandskar kläs på strax före användning, bärs under så kort tid som möjligt och tas av omedelbart efter användning.
- Skyddshandskar kläs på i närheten av patienten. Med skyddshandskar får man inte vidröra omgivningen eller icke-sterila redskap innan man rör patienten.
- Skyddshandskar byts när man förflyttar sig från en procedur till en annan, när man förflyttar sig från ett kontaminerat område till ett annat område på kroppen, när en handske går sönder eller när det finns behov av att desinficera händerna.

- Undvik att vidröra handskens utsida och kontaminera händerna när du tar av dig skyddshandskarna. Ta av handskarna och lägg dem direkt i en soppåse. Skyddshandskar tas av i patientrummet eller åtgärdsrummet.
- Vid byte av handskar eller efter att de tagits av desinficeras händerna i 30 sekunder, eftersom handskarna kan ha små hål i sig eller händerna kan bli kontaminerade när handskarna tas av.
- Det är inte rekommenderat att använda två par fabriksrena handskar ovanpå varandra.
- All användning som avviker från ovanstående anvisningar (t.ex. att inte använda handsprit eller att använda skyddshandskar i onödiga situationer) ökar mikrobsmittor och är slöseri med resurser. Genom att undvika onödig användning förebygger man också utvecklingen av hudproblem i händerna.
- Fördelarna och säkerheten med att använda skyddshandskar beror helt och hållet på hur de används! Användningen bör alltid övervägas från fall till fall.

Sterila skyddshandskar

- Sterila skyddshandskar används vid ingrepp som kräver strikt aseptik (kirurgi, placering av långa blodkärlskatetrar, vid sårvård enligt vissa kriterier Se [Aseptik inom sårvård](#) etc.).
- Vid kirurgi eller större invasiva ingrepp utförs kirurgisk handdesinfektion i 3 minuter innan sterila skyddshandskar tas på.
- Under operationer ska sterila handskar bytas minst varannan timme.
- Användning av dubbla handskar (indikatorhandskar) rekommenderas också under operationer.
- Proteser som ska sättas in i patienten ska alltid hanteras med rena yttre handskar.
- Sterila skyddshandskar byts ut om handsken går sönder eller blir kontaminerad.

Handskmaterial

- I Österbottens välfärdsområde används huvudsakligen fabriksrena nitrilskyddshandskar. I några enheter används också vinylskyddshandskar.
 - Nitrilskyddshandskar rekommenderas när handsken utsätts för långvarig mekanisk belastning till exempel vid sårvård.
 - Vinylhandskar är lämpliga för kortvariga åtgärder där handsken inte utsätts för kraftig gnidning eller sträckning.
- Skyddshandskarna måste vara puderfria.
- Materialet i sterila handskar är antingen syntetiskt gummi eller naturgummi (latex).
- Den kemiska permeabiliteten hos material i skyddshandskar beaktas redan under anbuds- och upphandlingsfasen.

Skyddshandskeallergi

- Alla skyddshandskar innehåller ingredienser som kan orsaka allergier. Allergi mot kemikalier i handskar är nuförtiden vanligare än allergi mot naturgummi.
- För att förhindra eventuella allergier ska handskarna kläs på torra, desinficerade händer. Handskar ska användas under så kort tid som möjligt. Arbetstagare bör alltid överväga behovet av skyddshandskar från fall till fall och undvika onödig användning av handskar. Handskarna ska vara puderfria. Personer som är allergiska mot naturgummi bör välja handskar av syntetiskt gummi.
- Om du misstänker handskeallergi bör du kontakta företagshälsovården för vidare utredningar.

Förvaring av skyddshandskar

- Skyddshandskar förvaras i sina originalförpackningar.
- Förvaringsutrymmet måste vara rent och torrt.
- Vi rekommenderar att handskpaketen placeras på ett väggfäste eller annan lämplig plats nära användningsstället (helst utom räckhåll för barn). Handdesinfektionsmedel bör också finnas i närheten.
- Om en extra handske kommer ut ur en förpackning med fabriksrena handskar när du tar handskarna, får du inte lägga den tillbaka i förpackningen.

Överväg användning av skyddshandskar

Följande diagram hjälper arbetstagaren att göra en bedömning av behovet av skyddshandskar. Diagrammet är till stor del baserat på material från WHO.

Sterila skyddshandskar

Vid kirurgiska ingrepp, invasiva radiologiska undersökningar, insättning av central venkateter och hantering av punktionsstället

Fabriksrena skyddshandskar

När händerna utsätts för blod eller avföring, närvård av patienter med kontaktsmitta, hantering av skadliga kemikalier

Direkt patientkontakt: t.ex. kontakt med blod eller slemhinnor, beröring av skadad hud, insättning eller borttagning av en blodkärlskanyl, blodprovstagning, vaginal undersökning, sugning av slem

Skyddshandskar används inte

Direkt patientkontakt: ta blodtryck, temperatur eller puls, ge injektioner, klä på patienten, transportera patienten, behandling av ögon eller öron (utan sekretion)

Indirekt patientkontakt: använda telefon, anteckna i patientjournalen, bädda patientens säng, ge oral medicinering, sätta på en syrgasmask, servera mat på en bricka och ta brickan till patienten

På- och avklädning av skyddshandskar

Påklädning

- Desinficera händerna.
- Ta ut handsken ur originalförpackningen med ena handen.

- Rör bara vid kanten av handskens öppning.

- Klä på dig en handske.

- Ta den andra handsken från förpackningen med bara handen och vidrör bara kanten på den handske du vill ta.

- Ta tag i handskens kant med handen, vik handskens ytterkant så att du kan ta på dig handsken utan att vidröra huden på underarmen med handen.

- Använd handskar endast enligt anvisningarna. Ta av dig handskarna omedelbart efter ingreppet och desinficera händerna. Använd nya handskar om det behövs.

Avklädning

- Ta tag i handskens yttre yta. Dra av handsken så att du inte vidrör bar hud med den borttagna handsken och så att yttersidan av den handske som ska tas bort stannar kvar på insidan.

- Håll i den borttagna handsken med den handen du har en handske i. För in dina bara fingrar under kanten på den handsken som ska tas av. Dra ut insidan så att den handske som ska tas bort omsluter den redan borttagna handsken med insidan utåt.

- Släng de avtagna handskarna direkt i soppåsen och desinficera händerna.

Källor

Who Guidelines on Hand Hygiene in Health Care 2009

Who Glove Use Information Leaflet 2009

Hoitoon liittyvien infektioiden torjunta 2018

Nyckelord: handhygien, skyddshandskar

Referenser/tilläggsinformation:

Denna anvisning är avsedd för professionella inom vårdbranschen.